



Sanje v Medani

Lahko poet spreminja svet?

Sandra Krkoč

V sredo se je z odprtjem pravljíčne vasi v Šmartnem v Goriških brdih razprla četrta izvedba festivala **Sanje v Medani**, dnevi knjige in vina, ki ga pripravlja **Založba Sanje**. Dan zatem se je dogajanje preselilo pod murvo na Gradnikovi domačiji v Medani, kjer je potekal prvi v nizu treh literarnih večerov.

Festival Sanje v Medani – dnevi knjige in vina, ki že od samega začetka nastaja v režiji **Založbe Sanje** in zaseda različne vasice v Goriških brdih, je po lanski nekoliko skromnejši ediciji zaradi pomanjkanja ekonomskih sredstev pa tudi podpore dela tamkajšnje lokalne skupnosti tokrat ponovno zažarel v večjem sijaju. Znova je namreč pod murvo na Gradnikovi domačiji pripeljal ugledna domača in eno tuje pisateljsko ime, ki pa ga je Slovenija že bolj ali manj posvojila. Udeležili smo se četrtkovega branja, na katerem so nastopili dobitnik že dveh nagrad kresnik **Goran Vojnovič**, imetnica nagrade modra ptica **Stanka Hrastelj** ter raperski poet **Darko Nikolovski**, za glasbeno doživetje pa je z *Besnimi pesmimi* poskrbel legendarni kantavtor **Jani Kovačič**. »Ko sem premišljala o gostih pod murvo, sem si želela samoniklih, strastnih, odločnih peres in seveda tudi takšnih glasbenikov,« pojasni **Tjaša Koprivec**, programska vodja festivala in povezovalka večerov v Medani.

Počena guma in bralni »repete«

Četrtek večer je potekal v podobenem, precej intimnem vzdušju, kot lanski dogodek v Medani. Dvorišče pred Gradnikovo domačijo je bilo sicer približno na tri četrte zasedeno, a še zdaleč ni bilo takšnega navala kot ob obisku že pokojnega Toneta Pavčka pred tremi leti in Milana Kučana pred dvema letoma. Čeprav sta Vojnovič in Hrasteljeva prav gotovo eni izmed najbolj vročih pisateljskih imen ta hip pri nas, očitno večje množice v Medano pritegnejo ponarodela imena.

Kljub vsemu so gostje naleteli na hvaležno publiko. Jani Kovačič jo je že s festivalsko uverturo, snopičem pesmi in šal, pripravil do iskrenega smeha in glasnega prepevanja, ob ključku nastopa pa ga del občinstva skorajda ni želel spustiti s prizorišča, saj je zahteval »še in še«. Nič manj simpatije ni požel Goran Vojnovič, ki je na zahtevo posameznih poslušal-

cev moral ponuditi bralni »repete«, čeprav si je knjigo *Jugoslavija, moja dežela*, iz katere je postregel z nekaj odlomki, moral izposoditi kar pri gospodični iz občinstva. Toda pozornost večine prisotnih je na svojo stran dobil že ob začetnem pojasnilu, da je za njegovo zamudo kriva počena avtomobilska pnevmatika, zanimanje pa je še podžgal, ko je iz preteklosti privlekel anekdoto iz srednješolskih dni, ko je bil Jani Kovačič njegov profesor filozofije, **Tjaša Koprivec** pa njegova sošolka.

Koprivčeva, ki je Vojnoviča opisala kot »ustoličevalca resnične proze, risarja, ki more luščiti iz zavesti in iz brezna človeškega, ter kolumnista z občutljivimi tipalkami«, pravzaprav z vprašanji ni kaj dosti drezala v pisateljevo literarno ustvarjanje, temveč se je v svojem značilnem poetičnem slogu pogosteje ustavljala ob življenjskih in družbeno-socialnih tematikah. Tako jo je denimo zanimalo, kaj vse se mora pripetiti, da se rodi upor, ter ali pisec zmore nirvanski mir v duši. Na slednje dvakratni kresnikovec odgovarja: »Pravzaprav najbolj čutim mir, ko pustim, da misli sestavljajo novo zgodbo, čeprav je z mirom, ko najdem neko dobro idejo, hitro konec.«

Drežanje v sredico

Tudi Stanki Hrastelj je povezovalka namenila nekaj za literarni večer precej nekonvencionalnih izhodišč, saj »so časi trdi in neizprosni, vzorci se krhajo, zato je treba drezati v sredico in dražiti na načine, da se bodo sprožala prava vprašanja in bodo odgovori kar najbolj iskreni«, svoj pristop pojasnjuje Koprivčeva. Tako je bila sogovornica primorana podati svoj pogled na človeka in človeško, razkriti, ali kdaj dvomi, ter razmisliti, koliko mora kulturni delavec upogibati hrbtnico, da ima na koncu dneva kaj

dati v lonec. »V zadnjem pogovoru, ki sem ga imela z nekim znancem pesnikom, mi je povedal, da so mu ravno tisti dan izklopili elektriko, sama pa sem odvrnila, da sem dobila opomin, da mi jo bodo v roku enega tedna,« grenak primer poda literatka, ki se je v Medani predstavila s čisto svežimi, v javnosti drugič brani pesmimi, ki bodo v kratkem zlepljene v zbirko, ter odsekom iz z modro ptico nagrajene romana *Igranje*.

Z zadnjo dozo poezije tega večera (če odštejemo Kovačičeva prav tako pogosto poetična besedila) pa je prostor pod murvo napolnil raperski poet Darko Nikolovski, ki za glavni temeljni problem slovenstva označuje nizko samozavest, slovenski jezik pa je po njegovem treba najpogrejši ljubiti. Tokrat se je odločil za zanj nekoliko nekonvencionalen nastop, saj za interpretacijo svojih pesmi ni uporabil raperske intonacije, temveč ga je spremljala mehka kitarska improvizacija Janija Kovačiča. Sprehodel se je vse od družbeno-kritičnih in politično obarvanih rim pa do ljubezenske poezije. Tako je denimo odmevalo: »Mogoče mi ni usojeno, da kot poet spreminjam svet, zato iščem način, kako to počet« ali »Tako kot slikar ne more vsega narisat, tako poet ne more vsega opisat«.

V iskanju novega človeka

Podobno kot že lanska je tudi letošnja edicija *Sanj v Medani* v podtonu posvečena **Srečku Kosovelu**. Tako so že po festivalskem prizorišču razpršeni njegovi citati, denimo: »Na kulturi mora sloneti naša politika, ne pa obratno.« »Kosovel je tako pomemben za nas, ker je globoko umeval, ker je stavil na resnico in lepoto, ker je zmogel, četudi je preminil tako mlad, nezanosno težo sveta, maloupnosti, bolečine, ob tem, da je sam videl dlje in globlje. Zato, ker je pesnik vseмирja, ki govori v imenu mnogih, ker govori za ta trenutek, ker govori pravzaprav skozi večnost,« potiskanje v ospredje vizionarskega poeta pojasni programska vodja, ob tem pa dodaja, da so tokratne **Sanje v Medani** v znamenju iskanja novega človeka.

Sicer pa so v petek festivalsko prizorišče zasedli še avstralski pesnik, pisatelj, prevajalec in fotograf **David Brooks**, ki pa že nekaj časa domuje v slovenski Istri, književnik **Dušan Šarotar**, raper **Trkaj**, vokalistka in harfistka **Zvezdana Novaković** ter zasedba **HIS'ERIA** džem Koncertrata

Page: 26

Reach: 118000

Country: SLOVENIA

Size: 567 cm2

2 / 2

na čelu z lutkarskim ustvarjalcem in glasbenikom **Matijo Solcetom**. Nočoj pa se pod murvo obeta še sklepno dejanje četrte festivalske izvedbe, ekskluzivni pesniško-glasbeni performans *Dóber večer, sosedovi* vsestranske umetnice **Svetlane Makarovič** ob boku s štirimi solisti Madžarskega nacionalnega ciganskega orkestra Sánta. Projekt obuja slovensko kulturno dediščino in odpira vrata svetu tradicionalne ciganske glasbe. x

Kljub vedno toplemu sprejemu občinstva je očitno, da v Medano največ obiskovalcev pritegnejo ponarodela imena.



Na dvorišču Gradnikove domačije sta na **festivalu Sanje v Medani** moči združila tudi legendarni kantavtor Jani Kovačič in raperski poet Darko Nikolovski. Fotografija: Alana Lasič